

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Wallerstein, Immanuel Maurice. World-systems analysis: An introduction. Duke University Press, 2004.
2. Івасів Б.С., Комар В.В. Міжнародні ринки грошей і капіталів : [навч.-метод. посіб.] / Б.С. Івасів, В.В. Комар. – Тернопіль : ТНЕУ, 2008. – 120 с.
3. Дубенский В. Смещение экономического центра гравитации / В. Дубенский [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.epravda.com.ua/publications/2013/12/2/406409/>.
4. Солонінко К.С. Міжнародна економіка : [навч. посіб.] / К.С. Солонінко. – Київ, 2008. – 380 с.
5. Радзівська С. Глобальні економічні процеси та Україна / С. Радзівська // Міжнародна економічна політика. – 2014. – № 1. – С. 80–104.
6. Шкодін І.В. Сучасні тенденції самоорганізації світової економічної системи / І.В. Шкодін // Економіка України. – 2012. – № 9. – С. 70–77.
7. Hallsmith G., Lietaer B. Intentional Cities, Intentional Economies, Ch.3. Creating New Capital [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.neweconomictheory.org.
8. Джалілов О.О. Основні сучасні тенденції світової інтеграції / О.О. Джалілов // БізнесІнформ. – 2014. – № 2. – С. 76–83.
9. Юрчишин В. Центр Разумкова. Перспективи посткризового економічного відновлення / В. Юрчишин [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.razumkov.org.ua/upload/Yurchyshyn_post-crisis_1-2011.pdf.
10. Мерніков Г.І. Світова фінансова криза як фактор геополітичних і геоекономічних змін / Г.І. Мерніков // Стратегічна панорама. – 2009. – № 4. – С. 54–62.
11. Мельник О. Шляхи розвитку економічних центрів світу в умовах глобалізації / О. Мельник // Антологія творчих досягнень. – К. : ІСЕМВ НАН України, 2004.
12. Ходжаян А.О. Позиціонування України в глобальній економіці / А.О. Ходжаян // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2009. – № 2. – С. 66–72.

УДК 339.72

Сльозко О.О.

*кандидат економічних наук,
провідний науковий співробітник сектору міжнародних фінансових досліджень
Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України*

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ РЕГУЛЮВАННЯ ВАЛЮТНИХ КУРСІВ І СТВОРЕННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ВАЛЮТИ МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ

Сьогодні МВФ може втручатися у валютну політику країни, тільки якщо ця країна звертається за фінансовою підтримкою і тим самим на неї починають розповсюджуватися умови, що пред'являються МВФ. Таким чином, МВФ неспроможний регулювати можливі стійкі перекося курсу валюти країни, що має позитивне сальдо платіжного балансу, або країн з дефіцитом, які все ще в змозі отримувати позикові кошти на міжнародних фінансових ринках або випускати валюту, яку інші учасники ринку готові і надалі мати у своїх портфелях, як у випадку з США. Тому переговори про обмінні курси провідних валют проводяться за межами МВФ. Це підкреслює недолік сьогодишньої міжнародної фінансової системи: інститут, який відповідає за посилення стабільності валютних курсів і недопущення надмірного і тривалого порушення рівноваги розрахунків, не здатний забезпечити виконання реальних норм регулювання у політиці тих країн, які мають найбільші зовнішні незбалансованості.

Ключові слова: МВФ, Міжнародна фінансова система, валютна політика, фінансові ринки.

Слезко Е.А. АНАЛИЗ ПРОБЛЕМ РЕГУЛИРОВАНИЯ ВАЛЮТНЫХ КУРСОВ И СОЗДАНИЕ ГЛОБАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ МЕЖДУНАРОДНЫМ ВАЛЮТНЫМ ФОНДОМ

Сегодня МВФ может вмешиваться в валютную политику страны, только если эта страна обращается за финансовой поддержкой и тем самым на него начинают распространяться условия, предъявляемые МВФ. Таким образом, МВФ не способен регулировать возможные стойкие перекося курса валюты страны, имеющей положительное сальдо платежного баланса, или стран с дефицитом, которые все еще в состоянии получать заемные средства на международных финансовых рынках или выпускать валюту, которую другие участники рынка готовы и в дальнейшем иметь в своих портфелях, как в случае с США. Поэтому переговоры по обменным курсам ведущих валют проводятся за пределами МВФ. Это подчеркивает недостаток сегодняшней международной финансовой системы: институт, который отвечает за усиление стабильности валютных курсов и недопущение чрезмерного и длительного нарушения равновесия расчетов, не способен обеспечить выполнение реальных норм регулирования в политике тех стран, которые имеют наибольшие внешние несбалансированности.

Ключевые слова: МВФ, Международная финансовая система, валютная политика, финансовые рынки.

Slozko O.A. ANALYSIS OF THE PROBLEMS OF EXCHANGE RATES AND THE CREATION OF A GLOBAL CURRENCY OF IMF

Today, the IMF may intervene in the monetary policy of the country only if that country asks for financial support and thus it begin to spread, provided the requirements of the IMF. Thus, the IMF is unable to regulate possible counters distortions in the exchange rate of the country, which has a positive trade balance, or a deficit countries that are still able to receive borrowed funds on international financial markets or to issue currency to other market participants are willing to continue to have a their portfolios, in the case of the United States. Therefore, negotiations on exchange rates of leading currencies held outside the IMF. This highlights the lack of today's international financial system: the institution that is responsible for strengthening the stability of exchange rates and prevent excessive and prolonged payments disequilibrium, unable to enforce rules regulating the real politics of the countries with the largest external imbalances.

Keywords: IMF, International financial system, monetary policy, financial markets.

Постановка проблеми. У сфері контролю МВФ опиняються бідні країни та країни, що розвиваються. МВФ не здатний усунути викривлення валютних курсів, викликане головним чином нестійкими і часто спекулятивними потоками короткострокового

капіталу. Хаотичні коливання валютних курсів не завжди викликані прорахунками в політиці країн-одержувачів. Потоки капіталу, які почали справляти набагато більший вплив на номінальні валютні курси, ніж торгові потоки, тісно пов'язані з корот-

костроковою фінансовою кон'юнктурою. Спекуляції, націлені на використання різниці у короткострокових процентних ставках для отримання арбітражного прибутку, можуть дестабілізувати обмінний курс, навіть якщо різниця у темпах інфляції між відповідними країнами незначна.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз статей Угоди МВФ (статті I, IV, VIII, XXII) виявив, що, по-перше, заявлені міжнародним співтовариством цілі щодо досягнення стабільності валют, зовнішньої збалансованості національних економік, виключення маніпулювання обмінними курсами – не досягнуті. Причинами цього були: парадокс Триффіна (ситуація з долларом); суперечність, неузгодженість економічної, зокрема валютної політики країн, що часто переслідують свої егоїстичні економічні цілі. По-друге, сам МВФ, будучи наглядовим органом і основним майданчиком міжнародної валютної співпраці, мало що зробив для виправлення недоліків існуючої глобальної валютної системи і можливого будівництва нової. В організаційному сенсі пропозиція про проведення реформ повинна надходити від МВФ. Починаючи з 2011 року, відомий вчений Роберт Манделл («творець євро») розробив теорію щодо впровадження SDR – безготівкової валюти МВФ у готівковий оберт, на зразок євро. Світова фінансова спільнота підтримала це починання, але регіональна валюта «євро» та запропонована світова валюта SDR виявились дуже різними за багатьма показниками. Країни, які належать до країн «ісламського фінансування», висловилися категорично проти введення SDR як світової валюти. На сьогодні це питання відкрите, багато конференцій та форумів світового масштабу шукають альтернативу долару, але поки у світі превалюють питання створення регіональних валют, таких як «афро» – валюта африканського континенту, «алтин» – валюта країн СНД, «амеро» – валюта країн Північно-Американського союзу та інші [1].

Метою статті є дослідити та проаналізувати проблеми регулювання валютних курсів і створення глобальної валюти МВФ.

Основні результати дослідження.

Співпраця України і МВФ у 2014–2015 роках

Роль МВФ у світовій економіці, його кредитна діяльність стали важливими елементами стратегії врегулювання проблеми міжнародної заборгованості. Хоча сьогодні не є відкинутою теза про те, що у 62 країнах світу, які перебували у стані економічної нестабільності, втручання МВФ призвели до ще гіршої ситуації.

Основна особливість МВФ як кредитора – його здатність впливати на економічну політику національних урядів.

У своїй діяльності МВФ застосовує різні форми. Серед них: **інспектування** (пов'язано з переходом від паритетної до відкритої системи обміну валют); члени МВФ вирішили, що Фонд повинен розширити свою діяльність за межі мінової вартості, визначити усі сфери економіки країн, які визначають розмір цієї вартості й неупереджено давати оцінку економічній діяльності країн); **консультації** (щорічні, додаткові, у випадках, якщо країна несподівано опиняється у складній економічній ситуації, або є підозра, що її дії суперечать «кодексу поведінки» і можуть завдати шкоди іншим країнам, та спеціальні, що влаштовують з тими країнами, економічна політика яких значною мірою визначає стан світової економіки); надання послуг, фінансування.

Співробітництво України та МВФ пройшло декілька важливих етапів. На сьогоднішній день в

Україні немає наукового джерела, яке би могло у повному обсязі відтворити хронологію відносин між ними. Україна за роки своєї незалежності неодноразово користувалася як матеріальною, так і нематеріальною допомогою МВФ і загалом показала себе як надійний партнер.

Дослідження, проведене Віденським інститутом міжнародних економічних досліджень, «Як стабілізувати економіку України і направити її на шлях стійкого зростання» таким чином розподілило фінансовий пакет допомоги у 40 млрд дол.:

- 17,5 млрд дол. – кредит МВФ розширеного фінансування (EFF);
- поповнення запасів НБУ (Форекс);
- погашення зовнішнього боргу;
- бюджетна підтримка;
- 8 млрд дол. США – інші багатосторонні і двосторонні кредитори;
- ЄС, США, Світовий банк, ЄБРР, ЄІВ;
- 15 млрд доларів США: Реструктуризація суверенного приватного зовнішнього боргу (часткове списання майже неминуче).

Макрофінансову допомогу (МФД-II) – 1,6 млрд євро – Україна отримала повністю, з червня 2015 року діє МФД-III обсягом 1,8 млрд євро [2].

У рамках програми EFF обсягом 17,5 млрд дол. Україна отримала 5 млрд дол. у травні 2015 року на резервні фонди НБУ, в результаті чого обсяг міжнародних резервів збільшився вдвічі. Друга частина – це 7,2 млрд дол. від інших кредиторів, у тому числі 1 млрд дол. кредитних гарантій від США, який вже отримали. 800 млн дол. – 500 млн дол. від СБ і 300 млн від Японії Україна не може отримати через неприйняті законопроекти Верховної Радою України.

У кінці січня 2015 року уряд офіційно домовився з Міжнародним валютним фондом про розширення фінансування в рамках нової програми EFF (розширеного фінансування). За результатами переговорів був підписаний меморандум про економічну і фінансову політику, в якому викладені нові умови надання чергових траншів фінансової допомоги.

Уряд України звернувся до МВФ з проханням відкрити нову багаторічну програму, підтриману розширеним кредитуванням, для заміни існуючої програми очікування, відкритої навесні 2014 року. За словами голови Фонду Крістин Лагард, «нова програма має підтримати заходи щодо негайної макроекономічної стабілізації, а також широкі і глибокі економічні реформи протягом кількох років, щоб забезпечити економічну і фінансову стабільність та відновлення стійкого зростання».

Незважаючи на амбіційні і багатообіцяючі заяви міжнародних кредиторів і донорів, нетто-фінансування України у 2014 році було негативним: наша країна отримала від міжнародних партнерів кредитну підтримку обсягом 9 млрд дол., виплативши боргів на 14 млрд дол.

30 квітня 2014 року МВФ схвалив кредитну програму «stand-by» (SBA) для України. За правилами Фонду, кошти у рамках цієї програми надаються державам для вирішення короткострокових проблем платіжного балансу. МВФ зазвичай визначає цілі та здійснює фінансування в залежності від їх досягнення урядом, як правило, поетапно. Тривалість програми зазвичай становить рік-два, термін погашення – 3-5 років. У свою чергу EFF був створений для сприяння країнам у вирішенні середньо- і довгострокових проблем платіжного балансу, які вимагають фундаментальних економічних реформ. Термін

таких програм зазвичай більше – до трьох років, у деяких випадках – до чотирьох, якщо часу на досягнення макроекономічної стабільності виявляється недостатньо. Термін погашення боргу МВФ при EFF варіюється від 4,5 до 10 років.

Сума кредиту, яку можна отримати за програмою EFF, зазвичай становить 200-600% національної квоти. Українська квота в МВФ – СДР 1372 млн, або близько \$ 1,95 млрд 600% – це \$ 11,7 млрд. Україна оформила запит на \$20 млрд на 4 роки, але рішенням Фонду обсяги кредитування мають становити 17,5 млрд. Вийти «за рамки» дозволяє спеціальна примітка, що в екстраординарних випадках сума кредитування може бути збільшена.

У випадку з Україною Фонд уже відходив від правил – у рамках очікування він готовий був надати кошти в обсязі \$ 16,67 млрд протягом двох років. На початку травня 2014 р. МВФ перерахував перший транш – близько \$ 3,2 млрд. Спочатку другий-четвертий транші були намічені відповідно на 25 липня, 25 вересня і 15 грудня 2014 року в обсязі по SDR914,7 млн (близько \$ 1,4 млрд), п'ятий-восьмий кварталні транші 2015 року – по SDR1,372 млрд. Заключний дев'ятий транш (SDR 686 млн) – у середині березня 2016 року. Але вже третій транш Україна не отримала.

Відмінною рисою SBA, як впливає з визначення Фонду, є те, що кошти спрямовуються на фінансування валютної позиції країни, і завдання таких вливань – дозволити Центробанку підтримати імпорт і надати йому достатньо резервів для того, щоб у приватних інвесторів не виникло сумнівів у платоспроможності держави.

МВФ дає кредит SBA, якщо у країні тимчасові проблеми з платіжним балансом або трапилося якесь раптове лихо і їй потрібно терміново мобілізувати потрібну суму фінансування. В Україні все спочатку робилося по-іншому. Близько 60% отриманих позик пішли прямо на рахунок уряду, що характерно саме для програм EFF. Якщо надходження за програмою SBA повністю йдуть у резерви, а за програмою EFF – як на підтримку бюджету, так і валютних резервів, то в нашому випадку можна говорити про те, що співпраця України з МВФ була міксом двох програм. У даному випадку перехід до повноцінної програмою EFF закономірний, оскільки Україна – велика країна із значним подвійним дефіцитом, проблемним публічним сектором і несприятливим інвестиційним кліматом, що вимагало наявності середньострокової програми із значними обсягами фінансування, спрямованої на вирішення проблем платоспроможності країни-боржника.

Переговори Уряду України з МВФ було розпочато тому, що при започаткуванні програми SBA були переоцінені можливості української економіки відновлюватися самостійно. Уряд спирався на переконання, що варто ліквідувати кримінальну складову, побороти корупцію і звільнити бізнес, і країна вийде на бурхливе економічне зростання. Експерти МВФ були впевнені, що проблема носить короткостроковий характер. Але по мірі виконання програми SBA, стало очевидно, що вона ґрунтувалася на надмірно оптимістичних допущеннях і недооцінювала ризики. Вимагати виконання меморандуму було вже неможливо. Простіше було зупинити діючу програму і почати нову.

Як стверджує Міністерство фінансів, різниця для України між SBA і EFF полягає тільки в тому, що з EFF Україна отримає більше грошей і на більш тривалий термін. Україні це потрібно, тому що Укра-

їна, внаслідок тривалих військових дій і, як наслідок, тривалої кризи, не справляється з поставленими завданнями.

Виявилось, що ті заходи, які пропонують умови очікування, вимагають більше часу. Про те, що виникла проблема, стало ясно у грудні 2014 р., коли МВФ заявив, що Україні не вистачає ще \$15 млрд. У відповідь Євросоюз заявив, що знайде не більше 1,8 млрд євро, США – що нададуть гарантії для випуску держоблігацій на суму \$ 2 млрд. Оскільки цих коштів було явно недостатньо, МВФ вирішив забезпечити потрібну суму за допомогою пулу інвесторів, а для цього потрібна була більш розширена програма.

Крім того, EFF за рахунок великих термінів дає більш гнучкий підхід, який дозволить не грубо орієнтуватися на дефіцит платіжного балансу, а враховувати різні макроекономічні фактори. Цілей, поставлених Україні, буде більше, але їх виконання буде давати, як мінімум, більше простору для дискусій.

Але від зміни програми Фонду кардинально не зміняться: вимоги МВФ достатньо стандартизовані і передбачають проведення заходів, спрямованих на оздоровлення фінансового сектору, збалансування державних фінансів, реформування паливно-енергетичного комплексу та проведення інституційних реформ. Єдине, що тепер українська влада зможе розтягувати їх у часі. Це дозволить пом'якшити наслідки жорстких реформ і уникати шокових ситуацій.

Одним із таких шоків, які варто пом'якшити, була вимога підвищити тарифи на газ і житлово-комунальні послуги для населення, замінивши пільги адресними субсидіями. На думку МВФ, це повинно було зменшити катастрофічний дефіцит НАК «Нафтогаз», який на сьогоднішній день перевищує дефіцит державного бюджету. За фактом підвищення тарифів поставило країну на межу соціальної катастрофи.

Дотримуючись вимог МВФ, тарифи на газ з 1 травня 2015 р. зросли у середньому більш ніж на 50%. Далі їх варто було поетапно підвищувати на 20%. Місія МВФ розраховувала, що курс гривні буде триматися в діапазоні 11-12 грн/долар, але падіння гривні виявилось непередбачуване глибоким, а отже газ подорожчав більш відчутно. Чим далі буде падати національна валюта, тим складніше уряду підвищувати тарифи. Проблема дефіциту «Нафтогазу» вирішити тарифними засобами не вийшло, необхідні були потрібні структурні зміни компанії. Девальвація разом із підвищенням тарифів створила «валютну пастку», існування якої МВФ усвідомив тільки зараз. Тому варто очікувати перегляду позиції Фонду з цього питання – як мінімум, у бік відстрочки подальшого підвищення цін для населення і реорганізації «Нафтогазу».

Ще одна вимога, яка розійшлася з реальністю, – це перехід від фіксованого курсу до таргетування інфляції. Таргетувати галопуючу інфляцію, коли вона досягає 20-25%, недоцільно, тому МВФ, ймовірно, тимчасово відкладе це завдання. Нацбанк частково повернеться до режиму керування курсом, або шляхом адміністративних обмежень, або шляхом інтервенцій на міжбанківському валютному ринку. Зокрема, мова йде про «ручне» управління рухом валютної виручки, коли виручка експортерів буде продаватися безпосередньо НБУ і спрямовуватися на певні потреби [3].

Міжнародне рейтингове агентство Moody's вважає, що списання боргу вводить Україну у стан

дефолту. Агентство пропонує інші міри по економії грошей. Україна може зекономити 15,3 млрд дол. на виплатах по держоблігаціям без списання частини основного боргу, якого прагне Уряд у рамках переговорів з міжнародними кредиторами. Провал дуже напружених переговорів, а також можливе введення мораторію на виплату по зовнішньому боргу будуть мати довгострокові негативні наслідки для України як для емітента. При відмові виплат по бондам Україна не зразу зможе повернутися на міжнародний ринок капіталу. Україна намагається реструктуризувати державний борг на 19 млрд дол., щоб отримати антикризовий кредит МВФ. На сьогодні переговори зайшли в глухий кут, оскільки кредитори не погоджуються на списання частини номінальної вартості боргу. Однак очевидно, що за рівня боргового навантаження в 90% ВВП, втрати суттєвої частини експортного потенціалу на Сході України і продовження військових дій та економічної кризи, стабілізувати валютно-фінансову ситуацію в Україні без списання частини державного боргу – неможливо.

Експерти Міжнародного валютного фонду прийшли до попереднього висновку, що борг України перед Росією, оформлений у вигляді єврооблігацій на \$ 3 млрд, повинен розглядатися як офіційний, а не комерційний (за даними агентства Bloomberg з посиленням на джерела в МВФ). У тому разі, якщо цей експертний висновок буде підтримано виконавчою радою МВФ, що облігації, які належать Росії, будуть виключені з числа тих, що підлягають реструктуризації. У той же час це означатиме, що приватні кредитори у результаті реструктуризації, яка повинна заощадити Україні більше \$ 15 млрд за 4 роки, понесуть, можливо, ще більші втрати. Зараз українська влада наполягає на списанні приблизно 40% основної суми боргу. Сама Україна розглядає єврооблігації на \$ 3 млрд із погашенням у кінці 2015 року як будь-які інші українські єврооблігації і запрошувала Росію поряд з приватними кредиторами взяти участь у переговорах про реструктуризацію. Росія відмовилася вести такі переговори і наполягає на погашенні облігацій у передбачені терміни. 22 червня Україна в строк здійснила чергову купонну виплату за даними євробондами.

Але загалом, незважаючи на зовнішню фінансову підтримку, економіка України залишається вразливою до економічних шоків, а темпи структурних реформ, набрані останнім часом, мають бути посилені для того, щоб забезпечити стабільне зростання на більш тривалій термін.

У Меморандумі про економічну та фінансову політику України (березень 2015 року), яка узгоджена з МВФ, узгоджена нова програма кредитування на 17,5 млрд дол. США. Ключові положення програми такі:

1. Введення гнучкої і стійкої курсової політики.
2. Зміцнення банківської системи з тим, щоб та підтримувала економічну активність країни.
3. Скорочення державних витрат і реструктуризація боргу.
4. Поліпшення бізнес-клімату та дерегуляція.

Для реалізації цих цілей уряд і НБУ зобов'язуються дотримуватися кількох принципів економічної політики. **Монетарна політика** України буде спрямована на доведення рівня інфляції до однозначного числа до середини 2016 р. Для цього необхідно збереження гнучкого курсу гривні та істотне збільшення золотовалютних резервів Нацбанку в середньостроковому періоді.

Програма передбачає, що Нацбанк продаватиме валюту тільки для підтримки зовнішніх виплат

уряду, в тому числі за контрактами Нафтогазу і Енергоатома. Відповідно, НБУ скасує заборону Нафтогазу купувати валюту на ринку. Мінфін з цією метою перегляне ставки внутрішньої держпозики у валюті, щоб запропонувати потенційним кредиторам вигідніші умови підтримки уряду. Влада України також має намір провести переговори з Китаєм про продовження існуючого свопу для поповнення резервів та оздоровлення платіжного балансу. Уряд збирається до кінця поточного року **скасувати додатковий імпорتنний збір**, передбачений бюджетом-2015, на усі групи товарів, крім енергетичного імпорту та медикаментів – у разі, якщо СОТ не схвалить подібні заходи. У Меморандумі підкреслюється, що цей збір був введений для термінового зміцнення платіжного балансу. **Обмеження на валютнообмінні операції** також будуть скасовані, як і застосування кількох валютних курсів. Нацбанк уже заявив про свою відмову від цієї практики і перехід до єдиного курсу. Однак певні обмеження на рух капіталу будуть зберігатися і тимчасово вводитися у разі потреби.

Національний банк України очікує трансформація

Правління буде перетворено у виконавчий комітет, що складається з голови та заступників голови НБУ. Завданнями цього виконавчого комітету буде формування та впровадження монетарної та курсової політики, а також регулювання банківської системи. Рада НБУ отримає додаткові функції з нагляду, зокрема одноосібну відповідальність за події всередині структури регулятора і формування комітету аудиторів НБУ. Фінансова самостійність Нацбанку буде посилена. У поточному році регулятор повинен був перерахувати до бюджету від 60 млрд грн з доходів 2014 року – після проведення аудиту. Відтепер до завершення аудиту від НБУ можна буде вимагати перерахування не більше 25% доходів. У наступні роки **перерахування доходів Нацбанку уряду** буде можливо тільки після завершення аудиту. Підтримка та оздоровлення банківської системи України, згідно із новою програмою, буде базуватися на скороченні кредитування інсайдерів та пов'язаних осіб. З цією метою в Україні уже прийнятий закон, що посилює відповідальність власників банків. Окрім того, до кінця березня НБУ спільно з МВФ і СБ перегляне законодавство, щодо пов'язаних осіб.

До кінця липня 2015 р. такі звіти повинні подати наступні 20 найбільших банків зі списку НБУ, зобов'язані **відзвітувати про можливі збитки**, пов'язані з такими особами. Інші фінустанови повинні подати такі звіти до кінця вересня 2015 року. Потім НБУ у співпраці з чотирма найбільшими світовими бухгалтерськими фірмами перевірить ці звіти. Перевірки будуть завершені, відповідно, у кінці вересня 2015 року, грудня 2015 року та квітня 2016 року. Зміни в регулюванні банківської системи також включають створення кредитного реєстру в межах НБУ, перехід банків на **міжнародні стандарти фінансової звітності** до середини 2015 року, розробку (спільно з МВФ) до вересня 2015 року стратегії моніторингу держбанків тощо.

Скорочення державних витрат в Україні передбачає повне **скасування субсидій для Нафтогазу до 2017 року**. Це дозволить привести держборг до задовільного та стійкого рівня 71% ВВП до 2020 року. Влада України підкреслює, що перед ними постало завдання знизити податкове навантаження і одночасно розширити базу оподаткування. З цією метою був скасований ряд дрібних податків і введений податок на дорогі автомобілі.

У меморандумі згадується також прийнятий минулого року закон про трансфертні ціни. З метою оптимізації оподаткування та боротьби з ухиленням від сплати податків в Україні скасована можливість вибору великими платниками податків податкових агентів. На даний момент 60% таких платників обслуговуються поза спеціальних інспекцій. До кінця року уряд зобов'язується звести **обслуговування всіх великих платників податків у єдиний спеціальний офіс**, йдеться в Меморандумі. Найважливішою частиною реформи енергетичного сектора є **реформування Нафтогазу**. Перед урядом стоїть завдання скоротити дефіцит держкомпанії до 3,1% ВВП в поточному році й усунути його у 2017 році. З цією метою були підвищені тарифи на газ для населення та бізнесу.

Висновки та подальші дослідження. Поступове підвищення ціни газу триватиме до квітня 2017 року. Щодо дерегуляції і поліпшення бізнес-клімату, ще у жовтні минулого року була прийнята стратегія реформ на 2014–2017 рр. Тоді ж було прийнято низку законів, спрямованих на боротьбу з корупцією та відмивання грошей. Незважаючи на це, боротьба з корупцією на вищих рівнях влади надзвичайно ускладнена, зазначається в меморандумі. Тому уряд має намір зміцнити законодавчу базу роботи Національного антикорупційного бюро. Також діяльність НАБ (національного антикорупційного бюро) підлягатиме громадському нагляду, у зв'язку з чим пропонується щорічно звітувати про виконану роботу.

Після прийняття відповідних законів НАБ зможе **проводити розслідування на найвищих рівнях**, включаючи колишніх президентів України, і отримає доступ до всієї необхідної інформації, включаючи ту, на яку поширюється банківська таємниця. Боротьба

з відмиванням грошей буде також пов'язана з впливовими політичними особами. НБУ і Служба фінансових розслідувань вивчатимуть підозрілі транзакції, пов'язані з такими особами. Зазнає змін існуюча система **розкриття інформації про доходи високопоставлених чиновників**.

Перегляд системи планували завершити до кінця березня 2015 р., але він і досі триває. Така інформація обов'язково повинна включати відомості про власність і контроль над якими-небудь фондами або іншими активами (визначеними FATF). Таким чиновникам заборонять отримувати дорогі подарунки.

На нашу думку, МВФ та Світовий Банк спрямовують свої зусилля переважно у бік створення стійкої фінансової системи. Процес поступової трансформації співпраці України з СБ може надати позитивної динаміки у майбутньому. При цьому виявлені пріоритети у наданні допомоги з боку МВФ з метою подолання загрозливих політико-економічних та соціально-психологічних дисбалансів як наслідку деструктивного конфлікту між інтеграцією України євразійською та європейською.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Сльозко О.О. Валютна глобалізація і регіоналізація в контексті геоекономічних трансформацій / Интеграционные приоритеты Украины в современном геэкономическом пространстве. – Симферополь : Таврический национальный университет имени В.И. Вернадского, 2013. – С. 91-95.
2. Study by The Vienna Institute for International Economic Studies (wiiw) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wiiw.ac.at/how-to-stabilise-the-economy-of-ukraine-p-3562.html>.
3. Меморандум взаєморозуміння між Урядом України та МВФ (12.04.2015).

УДК 101:35 (07)

Туровська О.А.
слухач I курсу докторантури
Папського університету Іоана Павла II у Кракові

ФІЛОСОФІЯ ШВЕЙЦАРСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

На прикладі Швейцарії проаналізовано парадигму філософії управління, яка націлена на формування ефективного керування складними соціально-економічними системами в умовах глобалізації. Встановлено, що місце і роль філософії у державному управлінні наочно розкриваються через певні моделі державного управління. Доведено, що в умовах глобалізації світ вступає у нову реальність, яка вимагає від нього жити за принципами «глобального онлайну», тобто розвиватися в унісон з іншими державами, творити глобальну державну політику відповідно до технології, апробованої уже державами – лідерами геополітичного розвитку. Обґрунтовано, що Швейцарія є класичним прикладом багатонаціональної федеративної держави, яка формувалася понад 700 років та поступово накопичувала принципи та механізми реалізації державної влади. Швейцарія очолює рейтинг найбільш конкурентоспроможних економік Всесвітнього економічного форуму, випереджаючи Сінгапур, Фінляндію, Німеччину та США. Доведено, що економічної стабільності Швейцарія завдячує не «жорстким» (орієнтованим на виробництво сировинних товарів), а насамперед «м'яким» чинникам соціально-економічного розвитку, до яких належать, зокрема, якість системи освіти, політична стабільність, орієнтація на виробництво високоякісних послуг та інноваційну діяльність, а також ставлення працівників до своєї роботи.

Ключові слова: філософія управління, держава, Швейцарія, глобалізація, економічний розвиток, політика.

Туровская О.А. ФИЛОСОФИЯ ШВЕЙЦАРСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

На примере Швейцарии проанализирована парадигма философии управления, которая нацелена на формирование эффективного управления сложными социально-экономическими системами в условиях глобализации. Установлено, что место и роль философии в государственном управлении наглядно раскрываются через определенные модели государственного управления. Доказано, что в условиях глобализации мир вступает в новую реальность, которая требует от него жить по принципам «глобального он-лайна», то есть развиваться в унисон с другими государствами, творить глобальную государственную политику в соответствии с технологией, апробированной уже государствами – лидерами геополитического развития. Обосновано, что Швейцария является классическим примером многонационального федеративного государства, которое формировалось более 700 лет и постепенно накапливало принципы и механизмы реализации государственной власти. Швейцария возглавляет